

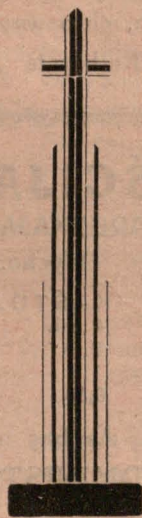
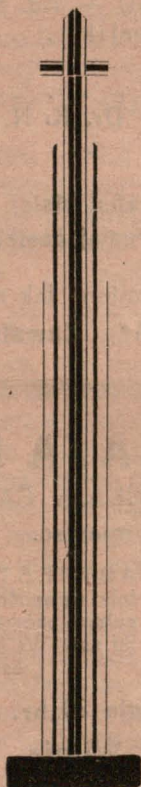
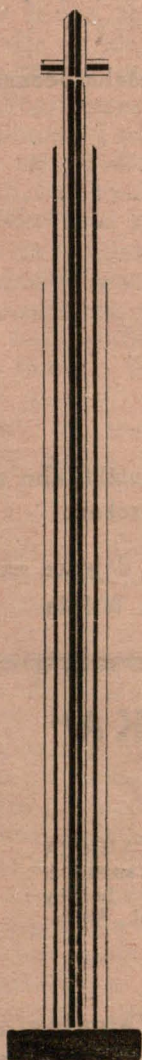
CHRYSĆIJAŃSKAJA DUMKA

BIELARUSKAJA KATOLICKAJA ČASOPIS.

*„Wiercie Ź Pana BoŹa waŹaŹa
i biaŹpiečnymi budziecie; wiercie pra-
rokom JaŹo i Źsio budzie pamysna“.
2 Paral. 20, 20.*

Wilnia, 15 Lutaha 1934 h.

Hod VII. Nr. 2 (93).

ŽMIEST № 2.

1. Zmahajmosia z pjanstwam. 2. Dla čyjho dabra?. 3. Šlacham dziwaŭ i ŭražań-
niaŭ. 4. Hramničnyja nastroi. 5. Bielaruski Papielec. 6. Z relihijna-hramadzkaha
žyćcia. 7. Z bielarskaj niwy. 8. Śledam za Chrystusam. 9. Listy z wioski. 10. Nia
hudzi ty wiecier. 11. „Druh“. 12. Roznyja cikawaści. 13. Z palityki. 14. Wilenskija
nawiny. 15. Paštowaja skrynka 16. Kutok śmiechu.

Biblijateka „Chryścijanskaj Dumki“.

1.	Boh (filozofičny narys) — Dr. M. A.	30
2.	Z historyi apolohietyki chryścijanskaj — Ks. dr. J. Rešeć	1.00
3.	Zło i lekarstwa na jaho — Prof. dr. J. Tarasewič	30
4.	Jak Kaziuk sabraŭsia da spowiedzi — W. A.	50
5.	Ružaniec Najšwiac. Dziewy Maryi — I. S.	30
6.	Swiaty Izydar Chlebarob — Ks. P. Tatarynowič	30
7.	Ziarniatki z rodnaje junackaje niwy — P. Z.	20
8.	Čaławiek — Dr. M. A.	25
9.	Kaziukowaje žanimstwa — W. A.	50
10.	Pieśni žalby (nabožnaje razwažańnie muki i śmierci Zbaŭcy našaha Jezusa Chrystusa) — J. B.	20
11.	Rodnaja mowa ŭ światyniach — Ks. A. Stankiewič	1.50
12.	Jak Hanula źbirałasja ŭ Arhientynu — W. A.	25
13.	Daroħa Kryža — J. Bylina	30
14.	Swiaty Rym — K. N.	50
15.	Kupalle — Piotr Zaduma	50
16.	Kazimier Swajak (narysy ab jahonaj ideolohii) — Ad. Stankiewič	50
17.	Dzieja majej myśli, serca i woli — K. Swajak	50
18.	Betlejka W. A.	30
19.	Usio ŭ miłasći — D. Aniški.	50
20.	31-šy Mižnarodny Eucharystyčny Kanhres — Dr. K. N.	50
21.	Hadawik „Chr. D.“ za 1933	4 00

Zakazy spaŭniajucca chutka i akuratna: pa atrymańni ŭsiej wartaści knižki, abo nakładno;
płataj (za pobranie) pa atrymańni treciej častki wartaści zakazu.

Dla kniħarniaŭ i dla tych, čhto wypiswaje niamienš jak na 10 zał., dajecca skidka.

Hałoŭny skład: Kniħarnia „PAHONIA“, Zawalnaja 1—1, Wilnia.

„CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA“

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIS

Wychodzić raz u miesiac.

„CHR. DUMKA“	KAŠTUJE:
na hod . . .	4 zał.
na paŭhodu	2
na 3 mies.	1
na 1 „	0,50

ABWIESTKI ŽMIAŠČAJUCCA
tolki na apošniaj bačynie i kaštujuć:
całaja bačyna 40 zał., 1/2 bačyny
20 zał., 1/4 bačyny 10 zał., 1/8 ba-
čyny 5 zł.

Asobny numar kaštuje 20 hr.

ADRAS REDAKCYI I ADMINISTRACYI: Wilnia, wulica Zawalnaja Nr. 1 3
(Wilno, ul. Zawalna 1—3).

Redakcyja adčyniena ad 8—4.

CHRYSCIJANSKAJA DUMKA

BIELARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIŠ.

WYCHODZIĆ RAZ U MIESIAC.

Hod VII

Wilnia, 15 Lutaha 1934 h.

Nr. 2 (93).

Zmahajmosia z pjanstwam!

Pjanstwa — heta wialikaje zło i z im treba zmahacca. Usie cywilizowanyja narody na świecie zrazumieli heta i z pjanstwam sapraŭdy wiaduć samuju raščuju baraćbu.

Historyja čaławiektwa wuča nas, što ludzi ad ranicy swajho kulturnaha razwoju ŭžo znali adurajučyja srodki, da jakich naleža i alkohol. Pjuć ludzi alkohol špiarša pierawažna zatym, što jon, adurajučy rozum, pazwalaje im zabycca ab šerym štodziennym ich žyćci, a paśla, kali ludzi da alkoholu prywyкнуć, pjuć jaho, bo nia mohuć ustrymacca.

Najlahčej pjanstwa pašyrajecca tam, dzie panuje ciemnata i niedastatak kultury. Dziejecca heta zatym, što ciomnyja ludzi nie razumiejuć tych strašnych skutkaŭ, jakija z saboj prynosić čaławieku pjanstwa.

Ad 2 da 9 lutaha siol. h. prypadaje tak zwany „Tydzień Ćwiarozaści“, kali prociŭalkaholnyja arhanizacyi roznych narodaŭ zaklikajuć ludzi da ćwiarozaści, wykazwajučy ŭsie tyja strašnyja skutki, jakija z saboj prynosić pjanstwa.

U nas bielarusau pakulšto nima takoj arhanizacyi, jakaja razam z inšymi narodami prawodziła-b baraćbu z pjanstwam. Dzieła heta da ahulnaha mižnarodnaha hołasu choć paśla „Tydnia Ćwiarozaści“ dałučajemsia praz našu skromnuju časopiš. Dy tymbolš rabić heta musim, bo z ćwiarozaściaj bielaruska-ha narodu sprawa staić niadobra. Narod naš, treba pryznać, pjeć i pjeć mnoha. Praŭda, niastača hrošaj časta nie pazwalaje jamu, prynamsi stolki, skolki chacieŭ-by, na zakup harełki kramnaj, dyk za toje zdabyŭsia jon na wyrab samahonki, jakoju zaliwajecca da adwału. Pjuć staryja i maładyja, pjuć na roznych siamiejnych uračystaściach, pjuć ureście pry roznych zdareńniach i biez zdareńniaŭ.

Nia wiedajuć, widać, našy bielarusy, jakim strašnym złom jość pjanstwa. Jość jano pradusim strašnym złom prad Boham. Boh stwaryŭ čaławieka, jak haworycca ŭ św. Pisańni, „na swajo padabienstwa“. Heta znača, što čaławiek u niekatoraj miery padobny da Boha i padabienstwa heta ŭściaž musić u sabie pawialičwać. „Budźcie tak daskanalny, jak jość daskanalnym Apciec waš niabieski“ — skazaŭ Chrystus. Padobnymi-ž my da Boha

i padabienstwa heta pawialičwajem tolki praz razumnaju i wolnuju dušu našu. Tymčasam pjanstwa i naš rozum i našu wolu panižaje, ahrańičaje i aślablaje. Wiedajem usie dobra, da čaho robicca zdolnym rozum i wola pjanicy. Pjanica nia tolki zaciraje ŭ sabie abraz Boha, ale takža i hodnaść čaławieka. Nie zdarma-ž praścierahaje pjanicaŭ sam Chrystus, jak kaža „Uważajcie, kab nia byli abciażany sercy wašy abżorstwam i pjanstwam“ (Łuk. 21, 34).

Wialikaje takža zło robić pjanica i swajmu bliźniemu. Najwialikšym abawiazkam kožnaha čaławieka adnosna bliźniaha jaho jość miłaść i sprawiadliwaść. Tymčasam wiedajem dobra, jak hetyja abawiazki spaŭniaje pjanica. Pjanica rujnuje swaju siamju, a takža robić strašnuju kryŭdu i swajmu hramadźianstwu i swajmu narodu, bo najwialikšyja prastupki, jak hwałty, razboj, kradzież, pomsta i inš. pierawažna rodziacca z pjanstwa.

Niamienšym ureście złom jość pjanstwa dla čaławieka asabista. Kali chto praz pjanstwa tracić swajo padabienstwa da Boha i miłaść da jaho, kali hluchim robicca na abawiazak miłaści i sprawiadliwaści da swajho bliźniaha i da swajho narodu, to ŭžo hetym samym robić wialikuju škodu i sabie samomu, bo nie wypaŭniaje najwialikšych swaich abawiazkaŭ, ad wypaŭnieńnia jakich zaleža jaho ščaćcie i los na hetym i na tym świecie. Ale nie zabywajma takža i ab tym, što pjanstwa jašče rujnuje zdaroŭje i majemaść čaławieka.

Abličajuć, što ŭ wa ŭsiej Polskaj Republicy za minuty hod na kožnuju dušu hramadźian prapitych hrošaj prypadała jakich 20 zał. Kali ŭ siamji jość, dapaŭscim, asob piać, dyk na siamju wychodzić prapitych załatowak sto ŭ hod.

Na harełku, jak bačym, u ludzi jość hrošy, a nima ich na hazetu, na knižku dla dziaciej i sabie, nima na palepšańnie swajej haspadarki.

A kali hetak, dyk adkul-ža budzie dabro? Čas, wialiki čas apamiatacca i rašču zmahacca z alkoholem. Proč ad siabie musimo hnać usiakija harełki, usiakija samahonki, pamiatajuć, što ŭ ich zhuba naša.

123665

Dla čyho dabra? ²⁾

(Da sprawy białaruskaj mowy ŭ Kaściele).

II.

Kaliś, nia tak daŭno, niamožna było drukawać ani kniżak, ani hazet białaruskich; tady hawaryli, što mowa białaruskaja jość mowaj nieliteraturnaj; z hetaj pryčyny dla nawučańnia relihii ŭ hetaj mowie prystaŭlaŭsia jakajaści trudnaść. Ale ciapier užo hetaj trudnaści niamaj; ciapier my bačym, što drukujucca i wychodziać u świet białaruskija kniżki i hazety; pišucca i wydajucca, jak rečy nawukowija, tak i pryhožaha piśmienstwa; heta apošniaje, jak u prozie, tak i ŭ paezyi. Zreštaju, kali misyjnary iduć ahłašać Dobruju Nawinu dzikim narodam, — ci ich strymliwaje ad ich apostalskaj pracy toje, što mowa tych narodaŭ jość mowaju nieliteraturnaj? Św. św. Kyril i Miafod, kali pryšli ahłašać Chrystusa sławianam, mowa ich była nia tolki nieliteraturnaj, ale nawat nia było sławianskaha abiacadła; tady što jany robiac? Jany sami wydumwajuc sławianskija litary, sami pierakładajuc na sławianskuju mowu światyja knihi, malitwy i zrabili hetuju mowu bolš čym literaturnaj: bo zrabili mowaj liturhičnaj.

Haworać jašče niekatoryja, što užo 600 hadoŭ, jak tutejšyja kataliki nawučajucca relihii papolsku, značyc, kažuć jany, nia treba i ciapier nowašciaŭ.

Nie! Dla apostala Chrystowaha nia tak waźna, jak jano tam było kaliś — dla jaho waźniej toje, jak pramowić da narodu, kab z hetaha była bolšaja karyść; dla Chrystowaha apostala dawoli taho, što jon maje pradžu saboju žywy narod, jaki maje swaju asobnuju

mowu, katoraju jon haworyć i katoruju jon, jasnaja reč, najliepiej rozumieje. A dla taho, kaho relihija mała cikawić, a Kaściołam jon choča tolki pasluhoŭwacca, jak aružžam dla swaich šowinistyčnych metaŭ — tamu mała abchodzić trahiedyja dušy čalawieka, tamu mała abchodzić, što ŭ ciemry dochowaj, biaz naležnaha paznańnia aświačajučych praŭdaŭ Wieru, ludzi buduć žyc i pamirać; takomu mała abchodzić, kab niejki narod żyu u takim stanie nia tolki praz 600 hadoŭ, ale nawat, kab i praz 4000, jak da naradžeńnia Chrysta.

600 hadoŭ, haworać, tutejšaje katalickaje nasielnictwa nawučajucca relihii papolsku; ale-ž jašče pradžu tym časam, kali Jahajla chryściu litoŭcaŭ, tady užo mnohija z prapradziadaŭ siańniašnich białarusaŭ byli chryścijanami, — chacia, praŭda, adarwanymi ad praŭdziwaha Kaścioła, ale spačatku, jašče pradžu tym časam, jany byli ŭ jednaści z Kaściołam i ich wučyli relihii, wiedama, što nie papolsku! Ab polskaj mowie jany da taho času mała što čuli abo i ničoha. A paźniej, kali pašla relihijnaj Unii 1596 h. jany iznoŭ pajadnalisia z Apostalskaj Stalicaj, tady taksama, peŭnie, što nie pačali ich adrazu wučyc relihii papolsku, a musila prynamsi jakiści čas astacca mowa, jakaja była ŭ užytku da taho času, h. zn. mowa, katoruju ciapier nazywajem białaruskaj. Historyja nam kaža, što nia tolki ŭ Kaściele Uschodnim heta mowa užywaŭsia da nawučańnia relihii, ale jana miała miejsca i ŭ Kaściele Łacinskim. Što da polskaj mowy, to jana asabliwa pačala zawodzicca dla relihijnaha užytku našaha narodu pašla palityčnaj unii 1569 h.

A i ŭ našyja časy možna siam-tam čuć białaruskija kazańni; tak napr. u Wilni ŭ kaściele św. Mikaja, aprača letnich miesiacaŭ,

P. T.

Šlacham dziwaŭ ²⁾ i ŭražańniaŭ.

(Zaciekmi z padarožy ŭ Rym).

Nazaŭtra ad hadziny wośmaj rana znoŭ lacimo ekspresam praz Aŭstryju. Pahoda źmienaja. Sonca pakažacca iz-za chmaraŭ dy znoŭ skryjecca. Aŭstryja pradstaŭlajecca jakby adzin, šyroka raskinuty horad; usia prawincyja ŭsiejenaja biełymi murawanymi damkami, jedziem — zdajeccia nam — jedziem i nijak nia možam wyjechać z Wienu. To tut, to tam damki henyja zhuščajucca, tworačy mienšyja i bolšyja haradki. A ŭsiudy dymiać fabryki. Niemcy — znača — umiejuć haspadaryć na t i ŭ časach kryzysowych.

Darohi ŭsiudy asfaltowija z prysadami fruktawych drewaŭ.

Jedziem užo čatiry hadziny. Kurhany i pryhorki rastuć, rastuć pradžu nami ŭ wysokija hory. Čiahnik to abiahaje ich dalinaju raki Mür, to pranizwaje tunelami. Tuneli štoraz čašciejšyja,

daŭžejšyja. Prašybajem woś adzin z ich pautarakilometravy. I... Alpy! Alpy!... Śniežnych wiarchoŭ dobra nia widać — u chmarach. Kažuć — my užo na wyšinie čatyroch z paławinaju kilometraŭ.

Harystyja, z rožnabarwistaj listwoju lasoŭ, ručajoŭ burliwych i šluzaŭ, abo hroznych dzikich skał, — akolicy štoraz bolš malaŭničyja. Na stancyjach spacyrujuć u cikawych nacyjanalnych strojach miesnyja horcy. Narod strojny, z arlinym pohladam. Tam wun wietliwa kłaniajeccia nam adziety pa cywilnamu duchoŭny miajscowy. Kraj mocna katalicki. Niamaj wloski biez kaścioła. Usiudy na strojnaj wieżyčcy nad kučkaju damoŭ panuje kryž kaścielny. Katalicki duch relihijnaha bratańnia adčuwaajeccia na koźnym šahu.

Ale žwiasčaje woś apošni „aufstang“ nam wietliwy konduktar. U čiahniku — pieśni, padjom duchal Serca čuje niešta nowaje i nia mylicca: — cieraż minut dwaccać — „Tarwisio“ Italjanskaja hraničnaja stancyja.

Zusim inšy užo świet, inšyja ludzi: maleńkija, čornija, ruchawija, hawarkija, a cikawija

haworacca biełaruskija kazaŋni što niadzieli. A najbołš biełaruskija kazaŋni haworacca dla unijataŭ (katalikoŭ uschodniaha abrađu), jakich u našym kraju i ciapier jość niekalki parafijaŭ.

Używannie takim čynam biełaruskaj mowy pry nawučaŋni religii nia jość sposabam nowym. Ale kab heta byŭ i sposab nowy, to heta jašče taksama nia značyła-b, što hetym sposab nia moža być pryniaty.

Što bałšawiki achwotna pasłuhoŭwajucca biełaruskaj mowaj dla kamunistyčnaj prapahandy, to heta taksama nia značyć, što my nia možam hetaj mowaj pasłuhoŭwacca dla pašyreńnia Waładarstwa Božaha na ziamli.

„Sposab nowy, ci używany praz biazbożnych, nia jość blahim, kali jość dobrym sam u sabie i nie spraciŭlajacca świataści majej nawuki“, haworyć Chrystus praz wusny udnaho swajho słuhi, i dalej jašče: „Kali kożnuju nowaść, dzieła taho tolki, što jość nowaściu hanić budzieš, jaki-ż upłyŭ asiahnieš i jakuju pasiarod ludziej pašyryš dziejność?“ (Palau).

D. Aniśko.

Zapiswajciesia ŭ siabry tawarystwa BIEŁARUSKAJE KATALICKAJE WYDAWIECTWA. Siabroŭskija składki pawodle płatnaj mahčymaści žadajučych ustupić u heta tawarystwa.

Piśecie na Staršyniu Wydawiectwa Ks. A. Stankiewiča: Wilno, ul. św. Ignacego 9 — 11a.

da čużaziemcaŭ, jak żydy. Na twary malujacca wiasiołaja biazturbotnaść. Chto tut z ich čyhunkawiec, chto maje absłužwać „zahraŋičny“ ciahnik? Niaŭžo wun toj wiasioły sinjor u čyrwonaj šapcy randelkawaj, što staic sabie nahnušysia z žartaŭliwaj minaj dy zabaŭlaje čarnamazaje „bimbolo“? Ale čamuž ciahnik jaho mienš cikawić, jak zabaŭnaje dzicianie?...

Paważny ton u henu cyhanskaju atmosferu ūnoślać tolki čornyja, nachmuranyja — niawiedaju čamu—fašysty. Čornyja rubaški ich i „fezy“, rezka adbiwajucca ad rożnabarwistaj hramady i udatna harmonizujuć z ichniej napoleonaŭskaj minaj. Cikawa! Dyk skarej, skarej dy dalej — u kraïnu fašyzmu!

Ciahnik adnak nie solidaryzujecca z našym krajezwiedčym entuzjazmam, marudzić, uzdymajacca, bo jašče ūsio idzie pad pakat. Celuju noč blytajemsia ŭ horach. Najpryhażejšyja akolicy pryšłosia praspać.

Dzie-ż taja ūreście cudoŭnaja, razsłaŭlenaja Italija, jakuju prazwali „Kwietkaj Eŭropy“, dzie? Ciż hetu woś ubohuju dalinu, na jakoj pračnulisia my, parezanuju na drobnieńkije ūča-

Hramničnyja nastroi.

Hramničny čas — heta niešta mocna fajomnaje dla Biełarusy, što wiadzie jaho ŭ haru da Boha.

Tady ūsia Biełaruś lażyć pad biełym płastom sypučaha śniehu. Najbołšaja miacielica i zimno bywajuć pieraważna kala Hramnic. Wody i bałoty skawanyja mocnym, jak stal lodam. A Biełarus pad hetym lodam i śnieham siadzić adważna ŭ swajej chacie, sałomaj i močam abłożanaj i kura sabie na pryplečku ahoń a kala ahniŭ razam z im hrejecca ūsia jahonaja siamja. Tady hlenušy z daloku na biełaruskiju wiosku, jaje samuju z pad śniehu nia ūbačyš. Lubawacca možna tolki prościeńkim, bieleńkim dymkom, jaki z biełaruskich chatak praz kominy wiasioleńka padymajacca ŭ nieba, byccam toj dymok kazialnicy, pierad aŭtarom Wialikaha Boha.

Zatoje adny waŭki, ale i tyja nočcu tolki, na Hramnicy robiacca haspadarami prastoraŭ. Jany, jak tyja ŭ lesie razbojniki, hulajuć pa paloch Biełarusi, na ludziej usiudy nahanajajuć strach. Hałodnyja, jany časam aź u chleŭ sialanina zahladajuć.

U hetym časie, kala Hramnic, zima zmahajecca z wiasnoj. Zima ūsimi siłami choča pradoŭżyć swajo waładaŋnie nad ziamloj. A wiasna ūžnoŭ nastupaje na zimę i wyrazna kładzie swaje ślady na ziamlu. Pa Hramnicach zaraz wiasna ūžo nie za harami.

A naś Biełarus u hetym časie robicca niazwyčajna relihiijnym. Ciapier paryŭ da nadpryrodnaha żyćcia razrywaje dušu Biełarusy. Pieršaja — biełaruskaja žančyna pačyna je wyčuwać hetyje relihiijnije nastroi. Jana zahadzia prosić swajho małža, kab pryzapasiŭ hrašej na hramničnuju świečku.

stački z mieżami abrosłymi žuchłaju aliŭkaju dy winahradam, nazwać možna toj čaroŭnaj kwieci-staj Italijaj?

Nie kaprys, miły pielhrymie, hetaż kraïna wialikaha heroja ūbohaści i pakory, heta carstwa Bożych kwietak — cnotaŭ, jakija začwili tut pad soncam Božaj łaski na wiečnuju sławu Bohu, na podziŭ świetu, na przykład ludziam. Ciż nia hetaja pradusim kwietki pryjechaŭ ty zrywać siudy?

Uważaj naprawa tudy, dzie, adarwaŭšysia ad Alpaŭ, biażyć, pastupienna žniżajučysia horny lancuh. Na ciomnaj asnowiedzi karławatych pinijaŭ uwiđziš biełyja mury staroha miesta, damy jakoha, źbityja ŭ kućku na skłonach hary, wydajucca jakby pawysiekanyimi z adnej skały. A wun — lawiej damy tyja źliwajucca abrywista ŭ adnu doŭhuju, wysokuju, strojnuju kolumnadu, nad jakoj waładaryć prysiečana źwierchu čatyrochbakowaja kampanulla. Heta stalica Wialikaha „Niebaraki“, światoha Franciśka. Assyż. Stalica duchowaha, kali tak možna skazać, Mussoliniŭaha Italii z XIII wieku.

Čym bołš zbliżajemsia da jaje, tymbołš jana stanowicca nam ubohaj. Niejkaja Palestyna,

Na samyja Hramnicy pa šwiatyniach na Bielarusi ludziej usiudy poŭna. Jany tam z hramničnymi świečkami ŭ rukach cisnucca hramadna da aŭtara. Hramnicami ŭ siemjach biełaruskich časami aź wadziacca za heta, kamu iŭci malicca, a kamu astawacca pilnawać chatu. Z hetak wialikaj siłaj našy ludźi rwucca ŭ šwiatyniu na hramničnyja ceremonii! A chto Ź z nas nie spaściaroh taho, jak pabožna bielarusy trymajuc u rukach swaich hramničnyja świečki! Jak jany cikawa pryhladajucca da ceremonijaŭ šwiačeńnia hetych świečak, jak słuhajuć henych malitwaŭ, jak pabožna zapaliwajuć henyja świečki, a paśla, jak piajuć nabožnyja pieśni na procesyi?!

Chto na hramnicy adkryje dušu bielarusy, toj dawiełajacca, što bielarus u hety dzień dumaje. Bielarus rozumieje, što hramničnaja świečka Chrysta aźnačaje. A Chrystos ahniom łaski swajej i ašwiačaje i ahrawaje dušu čaławieka.

Świečku hramnicu Bielarusy kładuc za abraz. Zapalwajuć jaje jany nie achwotna. Jana ŭ ich praznačena tolki dla zapalwańnia padčas wialikaha hromu i zatym zawiecca „hramnicaj“ i dla kanajućych chworthy.

Ks. W. Š.

Biełaruski Papielec.

Choć Papielec u nas ni to šwiata, ni to budni dzień ale bielarus idzie i ŭ hety dzień da kaścioła. Moža kamu zdawacca, što jon tam zajmaje miesca tolki, što jon tam ničoha hłybiejšaha ŭ duży swajej nie chawaje. Ale nie, mylicca toj, chto hetak dumaje. Na Papielec bielarus dumaje nadta hłyboka i šyroka.

Stajać u kaściele talerački poŭnyja popiełu. Ksiondz pry aŭtary papiałok heny šwiacić, čytajuć i žahnajuć jaho pabožna. Skončyŭszy malitwy, šwiačany popiełam ksiondz pasypaje špiarša sabie, a paśla ludźiam hałowy. A bielarus na ŭsio heta hladzić i dobra rozumieje ŭsie hetyja ceremonii.

Na Papielec bielarus hladzić i nazad — na ŭčarašni dzień i na pierad — na zaŭtrašni dzień. Jon pomnić, što niadaŭna prajšli zapusty, minuŭ miasajed i što pačynajacca Wialiki Post.

U miasajedzie ludźi pjuć, jaduć, hulajuć i hetak jany časta robiacca padobnymi da raspunsnych i marnatraŭnych rymlanaŭ. A prydzie post, dyk ludźi pakutujuć, molacca, paściać i tady ŭžo jany stajucca sapraŭdy padobnymi da chryścijan. Takim čynam miasajed, Papielec i Wialiki Post robiacca dla našaha bielarusy škołaj žyćcia. Bielarus u Poście majuć čas, kidajacca ŭ pabožnyja knižki i biarecca za psalmy. Pačynaje tak Źa dumać ab historyi čaławiečstwa, a najhłybiej zatrymliwajacca nad dužoj swajej.

Bielarus rozumieje jasna, što duša jahnaja żywie wiečna, što z čynami swaimi, dobrymi ci błałhimi, pa śmierci cieła pakazywajacca prad Boham.

I kazaŭ Boh da čaławieka: „pyłam Ty jość i ŭ pył ty abwierniešsia“. Abraham kazaŭ Bohu, što jon pierad Boham pył i popieł. Dawid u pakucie sypaŭ na haławu sabie popieł. Pahancy miasta Niniwy siadzieli ŭ popiele, kali za hrachi na ich narakaŭ prarok Jona.

Paśla ŭstaho bielarus rašuca adwaročwajacca ad materyjalizmu i z luboŭju jašče bliżej nachilajacca da Chrystusa i z Im pačynaje Wialiki Post.

W. D.

špiečanaja soncam. Siam-tam wyhlanie iz-za kamiennych zapylonych muroŭ razłożystaja palma abo načupywany cyprys. Zatoje mury kamiennyja bujajuć tut nad usim. I nie škadujuć-ža tut u budaŭnictwie taho kamienia: to jon bujny česany, točany, šlifowany, to — drobny — zbetanawany abo wykładany mozaikaj.

Idućy ad čyhunkawaj stancyi ŭ miasta, ni jak nie abminieš kłaštaru i bazyliki św. Franciška, jość bo jana, jakby miestawaj bramaj. Taja kolumnada jakoju niadaŭna lubawalisia myzdalek, biare woś nas ciapier u abojmy i wladzie — wiadzie kruhom niejkiimi załomami na Piazza Inferiore (niżejŭsny plac). Prylahaje jon k' bakawomu ŭchodu ŭ bazyliku. Uchodzim bakawymi dźwiarmi ŭ niżejŭsny, padziemnuju bazyliku, dzie znachodzicca hrob św. Franciška. Jość heta kamiennaja, hruba česanaja tomba, da jakoj prymajstrawany ŭb. hi, biez nijakich ucharašeńniaŭ, aŭtaryk. Kruhom hołyja, šeryja mury ścien, skłapieńniaŭ. Duch kryčaćaj ubohaści adrazu piarunom bje ciabie pa haławie, ściskajućy serca žalem, sukruchaj. Choćacca płakać: i Ty, wialiki adradziciel Chryścijanskaha ducha i Kaś-

cioła, jakib razwališsia ad swaječasna moralnaha kryzysu, kab nie padpior Ty jaho swajeju cnotaj, Ty, jakoha nazwaŭ św. Bonawentura „Druhim Chrystom“ — utulišsia tut pakorna, schawašysia ad sławy ŭ henym ubohim kutočku? O, cudzie pakory chryścijanskaje! Wyjdz, wyjdz na šyroki świet u cełaj krasie swajej i sławie i rozmnožsia ŭ miljonach duš!!... I kryčy siańniešniamu, tonučamu ŭ zbytkach kapitalistyčnamu świetu: nie ŭ materjalnych bahactwach i roskaśach, a ŭ šwiataści ščaćcie i sił!!

Da najhłybiejšaha razčuleńnia dawodzjać relikwił św. „Niebarački“: wiaroŭka, jakoju padpierazwaŭsia, čarawiki, z wysokimi pryšwami, bo treba było akručwać anučkami zašiody krywawyja styhmaty, i prostaja siarmiaha z hruboha ryzja dyj taja ŭsia na łatach — heta zakonna adzieža adnaho z najbolšych šwiatych, adnaho z najwialikšych arhanizatoraŭ, u jakoha šukali rady i pomaćy manarchi, wučonyja i Chrystowyje Namiešniki na Piatrowaj Stalicy! Baćyli wy?...

Toj, katory stwaryŭ armiju najidealniejšych dabradziejaŭ, pryadzieŭ i nakarmiŭ, i ŭtuliŭ poŭ Europy — sam abarwany, ubohi, wysochły ad

Sprawa adnaŭleńnia Watykańskaha Saboru. Powodle hazetnych wiestak u najbliżej-
szych hadoch мае adbycca adnaŭleńnie Paŭsiud-
naha Watykańskaha Saboru, prarwanaha wajnoj
u 1870 h. Św. Ajciec ustanawia komisiju, jakaja
užo razhladaje sprawy niedakončanaha Saboru.

Lik nawiernienych u Anhlui. Nawiarnuła-
sia ŭ Anhlui da Katalickaha Kaścioła za 1933 h.
12 tysiąc 238 asob.

Nawarot profesara. U Medyiolanie na-
wiarnuŭsia da Katalictwa, raniej zaŭziaty worah
jaho, słaŭny profesor B. Warisco.

Spekulacyja na razwodach. Prakuratura
apiačatwała razwodnyja sprawy Wařaŭskaj Pra-
wasłaŭnaj Konsystoryi, jakaja ad 1931 h. da
1934 h. dała 1,200 razwodaŭ, za koŭny razwod
biaručy 500 zał. Ništo sabie zarabotak!

Rewizija Biblii. Papieskaja Komisija мае
zrewidawać i pawrawić łacinski pierakład Św.
Pisańnia, zwany Wulgataj.

Matki mnohich dzieciej u św. Ajca. Nia-
daŭna św. Ajciec pryňaŭ na audyjencyi italijs-
kich matak, što majuć šmat dzieciej. Na hetaj
audyjencyi była adna matka, jakaja мае 15 sy-
noŭ Usich matak św. Ajciec sardečna bahasławiŭ.

Papieski delehat u Mandžurui. Rektar

papieskaj kolehii „Russicum“ u Rymie wyjechaŭ
u Charbin u sprawach kaścielnych.

Kataliki ŭ Hiřpanii prychodziać da siabie
pašla rewalucyi i biaruca da pracy na katalic-
kaj niwie z nowaj enerhijaj. Treba dumać, što
nawuka dla hiřpanaŭ, jak kažuć biełorusy, u les
nie pašla.

Wikary Apostalski dla Finlandyi. Nia-
daŭna św. Ajciec na Apostalskaha Wikaraŭ ŭ
Finlandyi naznačyŭ a. W.—B. Cobben'a, halan-
ca, jaki užo daŭno pracuje ŭ Finlandyi i dobra
jaje znae.

Miřnarodny Eŭcharystyčny Kanhres u
sioletnim hodzie adbudziecca ŭ Buenos Aires
(Argientyna). Užo robiacca pryhatawańni.

Kanhres čeških katalikoŭ. Češki episka-
pat wyznačyŭ kanhres čeških katalikoŭ na
28—30 čerwienia 1935 h. Na kanhresie prad-
sím buduć abhawarwacca sprawy chryścijanska-
ha wychawańnia moładzi i adnaŭleńnia hrama-
dzianstwa na padstawie papieskich socyjalnych
encyklik.

Ajcy Franciszkanie asnawali ŭ Rymie swoj
miřnarodny uniwersytet im. św. Antoniaha. Rek-
taram naznačany a. Bertrand. Profesary wydajuć
uniwersyteckuju nawukowuju časopiś. Uniwersytet
mae duŭa wialikuju i duŭa cennuju biblijateku.

postul Ci byŭ kali hdzie, u jakoj religii čaławiek
z takuju luboŭju bliźniaha, jakaja dawodziła ja-
ho da takoha šalonaha samazabyćcia i paświaty!

Ci znae historyja bolšych adčajduchaŭ
u zmahańni z pakusaj z nizkimi swaimi pocha-
ciami? I styd, i žal, i strach, i niejkaje radasna-
je razžaleńnie ahartaje čaławieka, ahladajučy
usie tyja pamiatki, pačwierdžajučyja wieru
ŭ świaćca henaha wołata ducha. I ciapier jašče
rastuć u klaštornym sadku kusty taje cudoŭnaje
roŭy, u jakich šukaŭ świały zmahar ratunku ad
spakusaŭ. Mała bylo pastoŭ surowych dy biča-
wańniaŭ, — jon kidaŭsia adčajna ŭ kalučyja kusty,
kab ranić cieła i zahasić u im nizkija pochaci.
Na hetuju pamiatku roŭy cudoŭnaj siłaj stracili
kaluški i siańnia rastuć tam biez kaluškak. Ital-
janskaja karalewa prabawała pierasadzić u swoj
harod, ale na inšym hruncie raśli z kaluškami.

U siaredniaj i wierchniaj bazylikach—ital-
janski hotyk. Styl hety—moŭna skazać—i zra-
dziŭsia ŭ Franciszkawych časach wysokaha pad-
jomu ducha paboŭŭnaści, uciakajučaha ad ziamli
k' niebu. Ajcom jaho niekatoryja ŭ malarstwie
nazywajuć słaŭnaha Franciszkawa ikonohrafa

G'otto, jakoha staryja freski, pradstaŭlajučyja
žyćcio i cudy Franciszka, krasujucca ŭ wa ŭsiej
bazylicy. Najcikawiejšymi z ich žyćciojucca alle-
horyi zakonnych šluboŭ: uboŭstwa, paśluŭŭnstwa
i niawinnaści, pradstaŭlenych u asobach niawiest
na sklapieńniach nad papieskim aŭtarom u ni-
žejšaj bazylicy: uboŭstwa — addaje apośniuju
wopratku, paśluŭŭnstwa, wyhaniejučy ŭporystaha
kazła — wiaŭa sabie ruki i nohi, a niawinnaść—
chawajecca ŭ krepasć, jakoje wartujuć anioły.
Nad koŭnaj z henaj scen widny Boŭŭŭja ajcoŭ-
skijsia ruki, hatowyja słaŭbamu čaławieku pamahčy
datrymać świaťtaju prysiphu. Malarstwa henaje
nie adznačajecca klasycznaj daskanalnaściu formy,
ale bahataje žmiestam. Addało jano wialikija
uśluhi dla duchowaha ŭŭhedawańnia ŭ tych ča-
sach, kali nia bylo jašče aświety dy drukawanaj
knižki.

Z inšych ikonohrafaŭ Franciszka słaŭny tak-
ŭa Petro Cawalini, wielmi ŭdatny ilustratar bi-
blijnych scen, pakazwajučych, jak tady chryścija-
nie razumieli św. Pisańnie, i roŭnych lehendaŭ
ab św. Franciszku. Pastarajemsia adnu z ich api-
sać słaŭami.

Z biełaruskaj niwy.

a. A. Cikota ũ Wilni. 24—25.1. Jenerał a.a. Maryjanaŭ a. A. Cikota pa darozie z Rymu ũ Druju haściŭ u Wilni. Z Druj pajechaŭ na wizytacyju maryjanskich klaštaraŭ: u Łatwiju, i Litwu, u Anhliju i ũ Ameryku, dzie zabawicca niekalki miesiacaŭ.

U bałšawickaj niawoli na Sałoŭkach znachodziacca dwa ksiandzy biełarusy: P. Chomič i M. Piatkiewič. P. Chomič ad ździekaŭ dostaŭ pamiašańnia rozumu.

Audyjencyja ũ św. Ajca. Watykanskaja časopiš „Osservatore Romano“ danosić, što Jenerał Maryjanaŭ a. A. Cikota, prad swaim wyjezdam z Rymu byŭ pryniaty św. Ajcom na prywatnaj audyjencyi.

Świačeńni. Padčas Kaład pawodle staroha stylu J. E. biskup dr. M. Čarnecki pašwiaciŭ u Dubnie na dyjakanaŭ Žmitra Filipowiča i Jana Hermaciuka haduncoŭ Papieskaj Uschodniaj (unijackaj) Seminarij. Abudwa nowyja dyjakany — biełarusy.

Z uspaminaŭ ab św. p. Ks. Fr. Hrynkiewiču. U čeść niadaŭna pamioršaha Ks. Fr. Hrynkiewiča ũ Horadni maje wyjści knižka. Woš-ža ũ henuju knižku prysłaŭ ab niaboščyku swaje ũspaminy biskup M. Rejniš, blizki seminarijny i akademicki jaho tawaryš. Z uspaminaŭ henych widać, što Ks. Fr. Hr., budučy studentam Akademii ũ Pieciarburzie, byŭ užo świedadamym biełarusam i ũ 1905 h. na adnym studenskim sabrańni čytaŭ lekcyju ab biełaruskaj sprawie.

Kaścielny chor raźwiwajecca. Ad niekatoraha času, jak wiedajem, u kaściele św. Mikajala ũ Wilni na nabaženstwach dla biełarusau

pad kiraŭnictwam hram. A. Stepowiča piaje biełaruski chor. Woš-ža z pryjemnaścij treba adznačyć, što chor hety robić widawočnyja postupy

Pryjezd u kraj J. E. a F. Abrantowiča. Dawiedwajemsia, što J. E. a. archimandryt F. Abrantowič u pałowie sakawika siol. h. z Charbinu wyjaždźaje ũ Eŭropu. Adwiedaje tak-ža Wilniu i Druju.

Chwaroba J. Byliny. Dawiedwajemsia, što apošnim časam paważna zaniamoh wiedamy biełaruski bajka-piśmiennik Janka Bylina (Ks. J. Siemaškiewič) i znachodziacca ciapier na lekach u Zakapanym. J. Bylina chwareje na hrudzi. Red. „Chr. D.“ žadaje jamu zdaroŭja.

Parafijalnaja statystyka. J. E. Wil. Arcybiskup zahadaŭ dziekanam zrabić statystyku parafijaŭ swaich dziekanataŭ. U henaj statystyckaj rubryce i dla biełarusau. Nadta mahčyma, što henaja rubryka budzie zapoŭniena biaz wiedama samych ludziej i tady trudnaja rada, ale kali-b probašcy pytalisia ludziej, dyk niachaj-ža biełarusy kataliki zabuducca ab „polskaj wiery“, a pišacca biełarusami katalikami.

Siamiejnaje šwiata. 11 lutaha siol. hodu ũ siamji wiadamaha biełaruskaha unijackaha dziejača a. B. Pačopki, probašča ũ Babrowiчах, adbyłosia wiasielle. Staršaja dačka a. B. P. u hety dzień wyšla zamuž. Maładoj pary žadajem pamysnaści.

Miž halinkami miğdałaŭ, absypanych rużowym świetam, darohaju, acienienaj aranžami, išoŭ św. Francišk z Assyžu ũ bramy miastečka Todi.

Sonca było užo na zachadzie, a ziamla pačynała addychać balzamičnym pacham kwietak i dreŭ. Mleła ũsio ad haračaha sonca, pražanaje praz cely dzień. Wiali kwietki, schilajučy hałouki. Spražanaja ziamla, rumianiela by razsypanaja ũ pyl cegła. Cieni dreŭ laŭrowych kłelisia na murawie i wyciahalisia štoraz dalej. Haračy majski dzień dabihaŭ da kanca.

Šwiaty Francišk pamaleńku stupaŭ darohaju, raskašujučysia cudoŭnym pacham i krasaju Božaj pryrody. Nad haławoju jahonaj snawała čarada kryłataj razščabiatanaj „braci“, sadziłasia jamu na hołaŭ, na ruki, biaz śledu trywohi. Išoŭ „brat“ ichni, jasny, cichi, šwiaty, jakoha stwareńnie bajacca nie patrabuje.

Miłahučnym, jak muzyka, hałaskom kliča ich kožnaha pa imieni dy nawučaje ab Ajcu Stwarycielu:

— Wiesialeciesia, jak zahadaŭ wam Ajciec Niabiesny. Pryhožaściu swajeju wiesialecie woka

čaławieka, a ščebietam chwalecie Boha. Nie dziareciesia za lepšaje ziernie, nia kryūdźcie adna druhuju, nie raskidajcie hniozdaŭ. Jak radnia rodnaja budźcie, ptašańki maje lasnyja, i nia pyšnieciesia adny pierad druhimi krašniejšymi pierjamy, bož jany nia wašy, a Bohawy. I nie chwaleciesia hałaskom swaim zwonkim, bo i jon nia waš, a Bohawy. O, siamiejka sławiačaja Hospada! Lubisia, jak blizkaja roŭnaja radnia, niekali bo prydziecca zdać rachunak z taje lubowi.

Tak hutaryŭ z imi, a jany, jakby razumiejučy jaho, trapiatali radasna kylejkami, acirajučy dziubki ab šorstkiju, šeruju sukniu jahonu. Uzdymalisia dy znoŭ sadzilisia, a jon łaskawym wokam śladziŭ henych piawunoŭ niebiesnych, ušmiachaŭsia da ich čystym śmiecham prostym, takim jak jon sam, dy bahasławiŭ ich šwiatym kryžam.

Cišynia. wiačerniaja atulała ich pawolna fioletawymi kryllami..

Pierad šwiatym našym padarožnikom zarysawalisia ũ blakitnaj dali miž pryhorkami mury miastečka Todi.

TAMAŠ KEMPIJSKI.

Śledam za Chrystusam.Z łacinskaj mowy pierakłaŭ
Dr. St. HRYNKIEWIČ.**R a z d z i e ł I I.****Wialikaja dabrata i luboŭ Boha da čaławieka
abjaŭ'ajecca ŭ Najświaciejšym Sakramencie.**

1. Spadziajučysia na wialikuju dabratu dy na miłasernaść Twaju, Panie, prychodzie chwo-ry da Zbaŭcy, hałodny dy z smahaju wialikaj-ju da krynicy żywicia, biedny da Waładara nie-ba, słuha da Pana, stwareńnie da Twarca swaj-ho, pakinuty da swajho miłasernaha pacie-šyciela.

Dziela čaho-ž adnak Ty pryšoŭ-by da mianie?..

Chto ja taki, kab dawaŭ Ty mnie samo-ha siabie?

Ci-ž paśmieje hrešnik pakazacca pierad Taboju? A jak heta Ty, Panie, zwoliš pryści da hrešnika?

Ty dobra wiedaješ słuha swajho, dyk wie-daješ, što ničoha dobraha ŭ sabie jon nia ma-je, kab rabić jamu henuju łasku.

Woś-ža przyznajusia da błaħaćcia majho, baču Twaju dabratu, prastaŭlaju Twaju miła-sernaść dy dziakuju za wialikuju luboŭ.

Dziela samoha siabie Ty heta robiš, a nia dziela zasłuhaŭ maich; kab pakazać mnie bolš swaju dabratu, kab bolš pryščapić jašče lubowi ŭ serca majo dy kab jašče bolš nawu-čyc mianie pakornaści.

Tamu kali hetak Tabie ŭspadomu dy he-tak Ty zahadaŭ, u zachopenaści prymaju ja łasku Twaju; kab-ža tolki nie pierapyńwała mianie hrešnaść maja!

2. O, najlepšy, najłaskawiejšy Jezul Z jakoju pašanaju, z jakoju padziakaju dy zaŭ-siodnaju chwalboju nam treba źwiartacca da Ciabie, za toje, što daŭ Ty nam Najświaciej-šaje Ciela Twajo, hodnaści jakoha nia zdolaje wykazać niwodzien z ludziej!

Ale što-ž ja padumaju, prymajučy henaje Ciela, prystupajučy da Pana majho, jakoha, jak treba, i słauić nie patraplu, a jakoha ad-nak pabożna pryniać imknusia?

Što-ž padumaju lepšaje dy karyśniejšaje, kali nia toje, kab całkom spakarycca pierad Taboju dy wychwalać Twaju biazkoncuju dab-ratu adnosna mianie?

3. Chwalu Ciabie, moj Boża, dy wychwa-laju na wieki. Pahardžaju saboju, a schilajusia pierad Taboju aź da hłybini błaħaćcia swajho.

Woś Ty, Najświaciejšy z Światych, a ja samy błaħi z usich hrešnikaŭ.

I woś Ty schilaješsia da mianie — a ja niahodny hlanuć na Ciabie.

Woś Ty prychodziš da mianie, Ty chočaš być sa mnoju, Ty zaklikaješ mianie da swajho stała.

Chočaš mnie dać strawy niabiesnaje i chleb aniołaŭ, kab ja jeŭ, jaki ništo inšaje, jak Ty sam: *chleb Boży, što z nieba pryšoŭ, — i daje żywicio świetu* (Jan 6, 33).

4. Woś krynica lubowi, skul pływie he-naja dabrata, jakoju Ty zichaciš! Jak-ža treba za heta Tabie dziakawać dy jak wychwalać Ciabie!

O, jaki karyсны dy zbaŭlenny byŭ Twój prysud, kali ŭstanawiŭ Ty heny światy sakra-ment!

Jakaja sałodkaja dy radasnaja wiačera, dzie samoha siabie na strawu Ty daješ nam!

O, jakija-ž dziŭnyja dziei Twaje, Panie! Jakaja-ž wialikaja mahutnaść Twaja! Jakaja niawykazanaja praŭda Twaja!

Bo skazaŭ Ty tolki i ŭsio stałasja i sta-lasja tak, jak Ty zahadaŭ.

5. Cudoŭnaja sprawa, jakuju wieraju ahar-nuć tolki mahčyma, bo wialikšaje heta za siły rozumu čaławiečaha, što Ty, Panie Boża moj, sapraŭdy Boh i Čaławiek, pad samaju maleń-kaju čaścinkaju chleba dy wina chawaješsia ŭsieńki, a toj, chto spażywieć Ciabie, ničym nie narušaje sucelnaści asoby Twajej.

O, Ty, Pan światu ŭsieńkaha, jaki ni-čoha nikoli nie patrabuješ, Ty chacieŭ praz Sakrament Twój żyć u nas; nia daj, kab serca i ciela majo splamilisia, kab z wiasiołym dy čystym sumleńniem čaściej ja patrapiŭ świat-kawać dy dziela majho zbaŭleńnia wiečnaha prymać Twaje tajemnaści, jakija Ty dziela chwały swajej dy na wiečnaju pamiatku swa-ju — ŭswiaciŭ i ŭstanawiŭ.

6. Wiesialisia duša majo dy dziakuj Bohu za hetki znatny dar, za henuju asabliwuju dy šmatcennuju paciechu, pakinuŭ Jon jakuju na hetaj ślozaŭ dalinie.

Bo kali tolki spamianieš na henuju ta-jomnaść dy prymieš Ciela Chrystusa, zaŭsiody tady dzieiš na karyść swajho zbaŭleńnia i sta, nawišsia ŭčasnikam usich zasłuhaŭ Chrystusa-

Bo luboŭ Chrystusa nikoli nia mienšaje. a krynica miłasernaści Jahonaje nikoli nia wy-sychaje.

I dziela taho, kab pryniać hety Sakra-ment, treba tabie koždy raz padhatawacca, zaŭ-siody abnaŭlajučy ducha swajho i ŭšciaž hły-biej razwaŭžajučy hetu wialikuju tajnicu zbaŭ-leńnia ludzkoha.

Kali Imšu adpraŭlaješ ci bywaješ prysut-nym na joj, niachaj zdajecca tabie henaja ta-jomnaść hetkaju wialikaju, nowaju, hetkaju radasnaju, jak byccam Chrystus u henuju chwi-linu zychodziačy ŭ łona Maci-Dziewy, stawaŭ-sja čaławiekom, abo ŭ henuju samuju chwili-nu prybity na kryży, cierpieć dy ŭmiraje, kab zbawić rod čaławieczy.

R a z d z i e ł I I I.**Karysnym jość časta prystupać da
św. Komunii.**

1. Woś prychodžu da Ciabie, Panie, kab abdaryŭ Ty mianie daram swaim i kab ŭzwie-

sialiŭsia ja na Twaim bankiecie ŭwiatym, jaki ŭbohamu naładziŭ Ty, Boža, u sałodkaści swajej (Ps. 17, 11).

Woś u Tabie ŭsio, čaho ja tolki žaduć mahu i mušu; Ty zbaŭleńnie majo i adkupleńnie, nadzieja i dužaść, pryhožaść i sława.

Raźwiesiali dušu słuži swajho, bo da Ciabie, Panie, padniaŭ dušu ja swaju (Ps. 85, 4).

Chaču ja ciapier pabožna dy z pašanaju pryniać Ciabie; chaču ŭwiaści Ciabie ŭ chatku swaju, kab jak Zacheuś zasłużyć na bahasłaŭleńnie ad Ciabie dy trapić u lik synoŭ Abrahama.

Duša majo žadaje Ciela Twajho, serca ŭ majo imkniecca z Taboju zlučycca.

2. Daj Ty mnie samoha siabie i chopić mnie hetaha. Bo apryč Ciabie — niama dla mianie paciechi.

Biez Ciabie nie mahu isnawać i żyć nie patraplu biez nawiedzinaŭ Twaich.

I dziela hetaha časta mnie treba prystupacca da Ciabie dy prymać Ciabie dziela biaŭpieki zbaŭleńnia majho, kab časam biez niabiesnaje strawy nie prapaŭ ja na swaim ŭslachu.

Bo-ž sam Ty, najmiłaserniejšy Jezu, kaliś wučačy narody dy lečačy ŭsialakija niemačy chworych, tak skazaŭ: *Nie chaču puścić ich bałodnymi da chaty, kab nia prystali ŭ darozie* (Mat. 15, 32).

Dyk pastupaj hetak i sa mnoju, bo-ž Ty pakinuŭ siabie ŭ Sakramencie dla wiernych na paciechu.

Bo Ty sałodkaja strawa dla duży, i chto taboju, jak treba, budzie karystacca — ŭčasnikam budzie dy spadkawičam chwały wiečnaje.

A dziela taho, što hetak časta ŭpadaju dy hrašu, hetak chutka mleju dy niadužeju, treba nieabchodna, kab častymi malitwami, spowiedziami dy pryjmańniem ŭwiatoha Ciela Twajho siabie ja abnaŭlaŭ, abčyščau dy zapaliwaŭ ahoń lubowi, kab doŭha nie adkladaču swaich namieraŭ, nie adstupicca mnie ad ich susim.

3. Bo majuć nachiŭ pačućci čaławieckija da blahaćcia ad malenstwa swajho, a kali nie paŭpiejuć leki niabiesnyja — horš jašče budzie z čaławiecam.

Świataja Komunija adciahwaje ad blahaćcia dy ŭzmacoŭwaje ŭ dabry.

Dyk kali hetak časta ciapier ja niadbaŭ dy chałodny komunikučy ci Imšu adpraŭlaču — što-ž było-b, kali-b susim ja kinuŭ heny lek cudoŭny dy nia prymaŭ henaje padmohi wialikaje?

I chacia nie zaŭsiody, nie na koždy dzień ja, jak treba, nastrojony dy padhatawany adpraŭlać henuju tajomnaść, usioždyki budu imknucca, kab prynamsia ŭ dni ŭračystyja prymać dobra Ciela i Kroŭ Pana, a cierz hetka žjaŭlacca ŭčasnikam hetkaje wialikaje łaski.

Listy z wioski.

W. Šuryčy, Waŭkawyskaha paw. Ja čytaju biełaruskija hazety ad 1915 h. „Chr. Dumku“ čytaju ŭžo dwa hady. Z jaje my tut usie wielmi rady; ja pračytaŭšy „Chr. D.“ daju druhim. Lubim my takža čytać i swaje biełaruskija knižki, biada tolki, što nia majem skul ich dostać. Redakcyi „Chr. D.“ za pracu na niwie Biełarusi ščyra dziakujem i žadajem pamysnaści.

A. D.

M. Dubrowa. Maładečanskaha paw. suma żywiecca nam i čuć dychajem, bo ciśnie nas kryzys, choć ŭžo pakrysie da jaho prywykajem. Kala nas tut apošnim časam kupcy pačali lasy kuplać, dyk mo' jakuju załotoŭku i my zarobim. Biełaruskija hazety ŭ nas čytajuć z wialikaj achwotaj, asabliwa lubiać roznyja rečy wiasiołyja. Moładź čytaje tolki łacinku. Naš probašć ništo sabie. Na biełarusau nie narakaje. Ab „Chr. D.“ kaža, što jaje možna čytać i pašyrać.

J. M.

Bo-ž heta samaja wialikaja paciecha duży, pakul wandrujem u cieľe śmiarotnym, kab časta pamiatajučy na Boha, duša heta ŭlublona swajho pabožna prymała.

4. O, cudoŭny płod dabraty Twajej! Ty Pan i Boh moj, Ty Twarec i Ażywiciel usich duchaŭ, Ty schacieŭ pryści da biednaje duży z usieju Boskaściu dy čaławieckaściu swajeju, kab hoład prahnać, kab nakarmić jaje.

O, ščaśliwaja dy bahasłaŭlenaja taja duša, jakaja patrapić pabožna pryniać Ciabie, Pana Boha swajho, a pryniaŭšy Ciabie — napoŭnicca wiasiellem ducha!

O, jakoha-ž wialikaha Pana prymaje jana, jakoha haścia darahoha witaje, jakoha miłaha siabru nachodzić jana, jakoha wiernaha pryjaciela, jakoha pryhožaha dy ŭslachotnaha ŭlubienca, jaki warty najwialikšaje lubowi dy jakoha treba boľš za ŭsich lubici.

Niachaj zmoŭknuć pierad woblikam Twaim, — najsłodšy dy najmilejšy Boža moj, — nieba i ziamla i ŭsienkaje ich charastwo, bo što tolki ŭ ich jość, čym mohuć pachwalicca, ŭsio heta Tym im nadaryŭ i ništo nie zraŭniajecca z charastwom i chwaľaju Imia Twajho, *mudraści jakoha niama liku* (Ps. 146, 5).

Nia hudzi ty wiecier.

Nia hudzi, ty wiecier,
Žałasna ũ truble,
Ci-ż jak ja haruju —
Hora tak table?

Ja-ż biaz chleba daŭna
Z dziećkami żywu,
U chałodnaj chatcy,
Jak listok dryžu.

Kab choć załatoŭku
Można zarabić,
I hety padatki
Wojtu zapłacić!

Hodzik nieŭradliwy
Mianie aśukaŭ,
Na jeżu-adziežu
Mnoha nie dađaŭ.

Oj, mużycka dola,
Ciażka z jeju żyć,
Ab zacircy posnaj
Dziańki prawadzić.

Nia hudzi, ty wiecier,
Žałasna ũ truble,
Ci-ż jak ja haruju —
Hora tak tabiel?

Janka Łatyškiewič.

„Druh“.

Pad hetkim nazowam haduncy Papieskaj Unijackaj Duchoŭnaj Seminaryi ũ Dubnie wydali časopiś. Pieršy numar wydany litahrafskim sposabam — sšytkowaha formatu na 16 bačynach razam z wokładkaj — u placloch mowach: łacinskaj, polskaj, biełaruskaj, ukraïnskaj i rasiejskaj. Redaktaram a. J. Hermaciuk. Žmiejst časopisi nastupny: list Łuckaha biskupa da redakcyi „Druha“, wiestki ab seminarij, artykuł ab letnich wakacyjach u Drahicynie nad Buham, jak pryhoża napisaŭ pa biełarusku a. D. Filtpowič, dalej wiestki ab żyćci katalikoŭ uschodniaha abrađu ũ Rasiej, ab nabaženstwie da Najšw. Serca Jezusa i ũreście chronika.

Jak na pačatak, dyk zusim dobra. Žadajem „Druhu“ pamysnych dzion!...

Ks. Ad. St.

Biełaruskija nabaženstwy ũ Kaściele św. Mikałaja

ũ Wilni bywajuć kożnaj niadzieli i świa-
ta a hadz. 10 rana. Na nabaženstwie chor
pryhoża piaje biełaruskija rellihijnyja pieśni
a takža zaślody bywaje biełaruskaje kazańnie.

Kożny biełarus katalik ci katalička maje
abawiazak być u niadzieli i świa-
ta na naba-
ženstwie, kab spoŭnić zahad Kaścioła.

Roznyja cikawaści.

Miadźwiadzi na Palesi. Niadaŭna siałanie, što
siekli les u wakolicach Łuninca, napatkali miadźwiadzia,
jaki ũbačyŭšy ich wialiki lik, spakojna zyšoŭ z darohi.
Siałanie ćwierdziać, što jany ũžo bačyli troch starych
miadźwiadzioŭ.

Zima ũ Afrycy. U Afrycy, dzie wiečna panuje
haračynia, sioleta da taho astryła pawietra, što padaŭ
hrad i śnieh. Hurby śniehu šmat dzie pierarwali komu-
nikacyju. Na paloch dla zasiewaŭ śnieh narabiŭ šmat
škody.

Operacyja elektryčnaścij. Wučonyja leka-
ry pryдумali sposab rabić operacyju chworych elektryč-
naścij. Kažuć, što heiki sposab nadta dobry ũ operacy-
jach mazhoŭ, bo noż, što reža pry pomačy elektryčnaści,
zapabiahaje ciele krywi i hetym ablehčaŭ samuju opera-
cyju i šmat spryjaŭ biešpiečnaści choreha.

Induski ũniwersytet. Nad Idusami, jak wieda-
ma, z eŭropejskich dziaŭ, najmacniej da apošniaha
času panawała Anhlia. Jakaja ũsiudy ũ Indyi zawadziła
swaju mowu i swaje paradki. Ciapier-ža tam šybka idzie
induskaje narodnaje adradžeńnie i anhliskamu panawańniu
prychodzić kaniec. Ciapier Indusy pracujuć nad stwareń-
niem ułasnaŭ ũniwersytetu. U Hajderabat ũžo budujecca
adpawiedny budynak. Budzie heta pieršy induski ũniwer-
sytet, dzie ũsie nawuki buduć wykładacca pa indusku.
Usie padniawolnyja narody, jak bačym, škidajuć nałoža-
naje im jarmo niawoli i stanowiacca na swaje ũłasnyja
nohi.

Wyšla z druku i pradajecca nowaja
kniżyca

„Ameryka ũ Łaźni“.

Kamedyja ũ troch dziejach.

Napisaŭ KETURAKIS, z litoŭskaj mowy
pierakłaŭ ST. MARCINKIEWIČ.

Kaštuje 50 hr.

Kupić-wypisać možna ũ biełaruskaj kniharni
„PAHONIA“, Wilnia, Zawalnaja wul. 1—3.

Z palityki.

U Zl. St. Ameryki biezrahoŭnych 10 milionaŭ 826 tysiač. U paraŭnaŭni z minulyŭm hodam zaznačajecca značny spadak. Jość heta skutak palityki prezidenta Ruzwelta.

Zluč. Stany Ameryki šybka zbrojacca. Aera-planaŭ wajennych było 1800, a clapier maje być 4834. Budujucca tak-ža nowyja wajennyja karabli. Heta skutak dahaworu Ameryki z Sawietami prociŭ Japonii.

Japonska-anhlijskaje parazumieŭnie. Dahawor amerykanska sawiecki prociŭ Japonii zrodziŭ dahawor japonska-anhlijski. A da Japonii i Anhlii dałučajecca i Niamieččyna. Heta trojka prociŭstaŭlajecca Sawietam i Amerycy.

Šybki ŭzrost biezraboćcia zaznačajecca apošnim časam u Polšcy. Lik biezrobotnych dachodzić užo da 400 tysiač.

Prezidentskaja emerytura. Pawodle nowych polskich zakonaŭ Prezydent, kali pierastaje być Prezydentam, aŭ da śmierci miesiačna budzie atrymliwać pa 3 tys. zał. Ništo sabie, dobra pabyć Prezydentam.

Niedachop u polskim budžecie za śniežaŭ min. hodu na 18 z pałowaj milionaŭ.

Waršaŭski Sojm pryniaŭ zakon, pawodle jakoha kasujucca pażyki da tysiačy zał., uziatyja na adbudowu žniščanych wajnoj (1914—1915) budynkaŭ.

Žmiena polskaj Konstytucyi. Polski Sojm 26.1 žmianiŭ staruju Konstytucyju. Konstytucyja heta dla biełarusau budzie značna horšaja za staruju, choć dla nas aboje raboje.

Amnestyja maje być z pryčyny nowaj Konstytucyi. Majuć darawać karu mnohim palityčnym wiaźniam, a ŭ ich liku i wiaźniam bieraściejskim.

Niamieččyna i Polšč padpisali dahawor družby na 10 hadoŭ. Hazety pišuć, što z hetaha dahaworu niemcy majuć bolš karyści, jak palaki.

Hitler prociŭ masonau. Hazety padajuć, što Hitler pakasawaŭ usie masonskija loży ŭ Niamieččynie i zabaraniiŭ arhanizawać ich.

Prajekt nowaj Konstytucyi paŭstaŭ tak-ža ŭ Niamieččynie. Pawodle hetaha projektu Niamieččyna maje być adnalitym, centralistyčnym haspadarstwam, a ŭsie aŭtanomii niamieckich krajoŭ, jak było dahetul, buduć pakasawany.

Žydoŭskaja kolonizaceja na Palesi. Hazety pawiedamlajuć, što žydoŭskaje ziemlarobskaje tawarystwa zakupiła na Palesi bolš 100 hektaraŭ ziamli dla žydoŭ kalanistaŭ. Wiasnoj maje tam pasłalicca da sotni žydoŭskich siemjaŭ.

Wilenskija nawiny.

Papieskija ŭračystaści. 6.11 prypadali 12-ya ŭhodki wybaru św. Ajca Piusa XI. Kataliki ŭsiaho świetu, a tak-ža kataliki Wilenskaj Archidyecezii, dzień hety adznačyli adpawiednymi nabaženstwami, akademijami i inš.

12.11 prypadali 12-ya ŭhodki karanacyi św. Ajca.

Imianiny J. E. Wilenskaha Arcybiskupa.

7.11 prypadali Imianiny J. E. Arcybiskupa. Z hetaj pryčyny ŭ Wilni ŭ kaśc. Jana adbylosia ŭračystoje nabaženstwa, na jakim piajaŭ chor klerykaŭ.

Lik ksiandzoŭ. Usich ksiandzoŭ u Wilenskaj dyecezii 436 i 58 zakonnikaŭ.

Uzrost biezraboćcia Biezraboćcie, na žal, uściaż uzrastaje. Ciapier u Wilni biezrobotnych nalichajuć 6323 asoby.

Paštowaja skrynka.

Ks. W. Š. Usie Wašy rukapisy atrymali, pakrysie drukujem.

Ks. Dr. J. T. Rukapisy Wašy krychu niechaj pačakajuć. U čarodnym numary dumajem skarystać z ich.

B. D. Prošbu Wašu spoŭnili. Ci Wy ŭsie atrymali?

I. B. Wysylajem Wam „Chr. D.“, jakuju Wam wypisaŭ Waš znajomy.

A. D. Nia spyniajem, karystajcie.

D. A. Atrymali, u swaim časie achwotna skarystajem.

I. M. Z wiestak karystajem.

Na Bieł. Kat. Wydawiećwa i na „Chr. Dumku“ prysłali: Ks. A. S. — 5 zał., J. P. — 2, Ks. W. H. — 5, inž. A. K. — 5, a. A. D. — 4, a.a. Jez. u Alb. — 4, I. B. — 4, J. Š. — 4, A. M. — 2, B. D. — 2,80, Ks. Iz. B. — 15, Ks. J. P. — 4, Am. Š. — 4, Dr. St. Hr. — 4, M. Š. — 2, Ks. P. T. — 4, inž. L. D. — 5, Ks. Dr. St. H. — 5, J. N. — 2, Ks. Fr. Č. — 5, a. A. C. — 20. (d. b.)

Kutok žartaŭ.

Winawaty.

Mały Antoška hladzić na zakruciaŭtyja rohi barana i plača.

— Čaho ty rawieš — kryčyć na jaho matka.
— Ale, niechta wun baranu pawykručwaŭ rohi, a zaraz skažycie, što ja zrabiiŭ heta.

Susim ijasna.

— Čamu ryby nia majuć hołas?

— Bo kab hawaryli, dyk im wady ŭ rot nalichosia b

Usim, chto pryšle nam 4 zał., jak padpisu na Nowy 1934 h. za „CHRYŚCIJANSKUJU DUMKU“ da 1.III.1934, tamu wyšlem, jak Premiju, Biblijateku „Chr. Dumki“, u skład jakoj uwachodzić 20 kniŭzak.

RED. „CHR. DUMKI“.